

Medborgarrätt

Nr 3 November 2005

Pris 40 kr

MRR
Box 10188
10055 Stockholm
Ansvarig utgivare: Anita Enflo

hemsida: <http://www.mrr.se>

e-post: medborgarratt@hotmail.com
Meddela gärna Din e-postadress och om Du vill ha tidningen i elektronisk form, vilket skulle sänka våra kostnader för distribution

Innehåll

Rörelsen och dess ändamål
Ur MRR's programskrift. Kap. 12.
Referat från årsmötesföredraget: En nationell handlingsplan för mänskliga rättigheter
Det industriella rättsskyddet måste stärkas
En svensk författningsdomstol?
Om TV-master och antenner
Att känna ansvar och sätta gränser
Några debattregler

Rörelsen och dess ändamål

Medborgarrättsrörelsen bildades år 1974 inför antagandet av 1975 års grundlag. Föreningens första ordförande var regeringsrådet Gustaf Petrén.

För att anknyta till föreningens ursprungliga syfte publicerar vi i varje nummer ett kapitel ur MRRs programskrift från 1976. Det kan vara skäl att reflektera över vilka förutsägelser och farhågor som besannats och hur förhållandena i dag påverkar våra värderingar. Med tanke på den nu arbetande grundlagsutredningen, se www.grundlagsutredningen.se, är frågorna dagsaktuella.

Ur MRR's programskrift från 1976: Försvara Din Frihet. Kap.12. Domstolarnas hotade oavhängighet

Medborgaren i en demokrati har normalt fyra krav på rättsväsendet i vidare mening. Han vill att brott skall beivras, så att han känner personlig säkerhet i samhället. Han vill ha tillgång till instanser där han kan få tvister med andra medborgare bedömda och avgjorda. Han vill också kunna få tvister avgjorda som han kan råka i med den offentliga förvaltningen. Och han vill att också myndigheterna i landet – inklusive de högsta – skall kunna åtalas och dömas om de sviker sina plikter och överträder lagarna. Allt detta förutsätter att det finns samhällsfunktioner för alla fyra kraven och att dessa funktioner handlar "rättvist", d v s enligt lagarna och utan otillbörligt inflytande "utifrån". "Utifrån" innefattar då inte bara enskilda, organisationer och massmedia utan framförallt statsmakterna, som av olika skäl kan vilja "politisera" dömandet.

Farhågorna för politiskt inflytande i dömandet har i många länders författningar lett till att domstolsväsendet intar en ställning vid sidan av och på vissa punkter t o m ovanför den normala statsförvaltningen.

I Sveriges statsskick har dömandet av ålder uppfattats som en del av Konungens befogenheter och rent formellt har den uppfattningen levat kvar ända tills vår nuvarande grundlag infördes 1975. Enligt 1809 års grundlag avkunnades sålunda domarna i de andra slutinstanserna – högsta domstolen och regeringsrätten – i Konungens namn. Fastän dömandet formellt var en del av den enligt maktfördelningsläran Konungen tillkommande statsmakten, var domstolarna dock i realiteten helt självständiga inom det område de fått att omhänderha. Men att de dömde i Konungens namn markerade att de stod utanför den löpande statsförvaltningen. De kunde inte beordras av regeringsmakten att döma på visst sätt; de skulle enbart döma enligt lagarna.

I 1975 års grundlag har man tagit bort denna dömandets särställning och gjort domstolarna till i princip regeringen underordnade myndigheter, endast med vissa specialuppgifter. Deras karaktär av ”förvaltningsmyndigheter” har samtidigt understrukits genom att hela domstolsväsendet – inklusive de högsta domstolarna, som tidigare var sidoordnade statsrådet – 1975 underställts ett vanligt administrativt verk med en generaldirektör i spetsen, dock med bibehållen självständighet för domstolarna när de dömer i det enskilda fallet. De politiskt styrande har på detta sätt velat markera att domstolarna inte har några funktioner som principiellt avviker från andra myndigheters. Man vill på en gång kunna dirigera domstolsväsendet på samma sätt som skolväsendet eller sjukvården och bevara domstolarnas oberoende vid prövning av de enskilda fallen. Här ligger allvarliga risker i framtiden: vilken tendens skall få överhanden?

Domstolsverkets tillkomst kan naturligtvis eventuellt försvaras med olika administrativa argument. Den största faran i den ligger emellertid på utnämningens område.

Domarkarriärens uppbyggnad med många led, som gör att yrkesdomarna under huvuddelen av sin bana befinner sig i en beföringssituation, och det förhållandet att det är den rent politiska instansen regeringen som har hand om högre domarutnämningar är dock faktorer som man inte kan bortse ifrån. Det ligger nära till hands att regeringen låter politiserings-tendenserna slå igenom också vid utnämning av domare. På detta sätt kan domarkårens sammansättning snabbt påverkas både direkt och indirekt. Att denna möjlighet hittills utnyttjats i förhållandevis ringa utsträckning är ingen garanti för att regeringen i ett läge, då det befinner sig önskvärt att få ett säkrare grepp över dömandet i landet, begagnar sin utnämningssmakt.

Låt oss nu gå tillbaka till medborgarens fyra krav. Om våra domstolars vanliga uppgifter i form av straffrättskipning och civilrättskipning kan allmänt sägas att de fullgörs på ett sätt som i dag inte inger någon oro ur demokratins synpunkt. Så länge förhållandena är sådana att en tillräckligt hög kvalitet på domarkåren kan upprätthållas och tendenser till inblandning i dömandet från politiska instanser inte gör sig mera märkbara, finns inte anledning till oro. Men man får inte glömma att alla gradvisa strypningar av demokratin, som historien har bevittnat, har haft en ”uppmjukning” av domarkåren till förmån för de maktägande som ett stående inslag. I Sverige är vi lyckligtvis långt ifrån dessa problem. Möjligen ser vi ett lätt oroande tecken: det allt högre ropandet från regeringen och dess parti på skärpt aktion mot de ”okonventionella” brotten, främst riktade mot det allmänna, – skattebrott och valutabrott och arbetsplatsbrott – och den samtidiga bagatelliseringen av de ”konventionella” brotten, som drabbar enskilda, våld, inbrott o s v.

Medborgarnas två återstående krav – att kunna få tvister med den offentliga förvaltningen avgjorda och att få lagöverträdelser av myndigheter – också de högsta –

beivrade är däremot inte acceptabelt tillgodosedda i Sveriges nuvarande författning och rättssystem.

I vårt kapitel om förvaltningen har vi redovisat hur tung och svår en medborgares kamp med myndigheterna kan vara, så mycket mer som både stats- och kommunaltjänstemännen nyligen givits en betydligt mer oåtkomlig ställning gentemot medborgaren än den förut hade. Och vi har påvisat hur det visserligen finns en väl utbyggd ”trappa” av överklagningsmöjligheter genom förvaltningen men att toppen av trappan – regeringen – i flertalet fall är oåtkomlig. I många länder har man administrativa domstolar, som så på lika för avgör tvister mellan medborgaren och förvaltningen, men sådana domstolar finns inte i Sverige annat än i ett begränsat antal frågor.

Ett undantag när det gäller medborgarnas möjligheter att få beslut av ”höga” politiska instanser prövade och eventuellt upphävda är dock, som vi nämnt i vårt kapitel om kommunerna, kommunmedlemmarnas möjligheter att hos länsstyrelse och i sista hand regeringsrätten överklaga olagliga beslut som deras kommunala organ fattar. Ett stort antal sådana beslut fattas varje år.

Det är när det gäller kontroll av själva regeringen som det svenska rättssystemet visar sin allvarigaste brist. För att illustrera behovet av en sådan kontroll som kan träda i kraft om förhållandena så kräver, kan vi jämföra med t ex USA. När, i den så kallade Watergate-affären, pressen anmälde misstankar om vidsträckta olagligheter i statschefens och stora delar av förvaltningens handlande, fanns ett domstolsväsen, med den federala Supreme Court i toppen, som hade befogenheter och självständighet nog för att tvinga bort och lagföra de skyldiga.

I Sverige är en av de större bristerna i 1974 års författningsreform att de politiker, som

själva tog sig makten att på egen hand skriva regler för sin maktutövning, underlät att i den nya regeringsformen föra in några regler om hur denna deras maktutövning skulle kontrolleras. I så gott som alla författningar utom den svenska finns det regler om sådan kontroll. Den som här behärskar riksdagsmajoriteten kan göra i stort sett vad han vill utan risk för påföljd.

Demokratin bygger på majoritetsprincipen. De som är flest beslutar. Det är därför det är så viktigt med garantier för att de som tillhör minoriteter av olika slag skall kunna påräkna en rättvis behandling. Men det är tyvärr lätt att skönja en klar trend i de senaste decenniernas politiska utveckling i Sverige att tillerkänna domstolarna minskad vikt. Dessa uppfattas ibland som konkurrenter om samhällsinflytandet. Politikerna har därför som lagstiftare varit angelägna om att, när så varit möjligt, skjuta domstolarna i bakgrunden. Farorna i denna utveckling ligger framförallt däri att de enskildas möjligheter att erhålla rättsligt skydd minskas i takt med att domstolarnas befogenhet att gripa in beskärts.

Särskilt anmärkningsvärt är att politikerna i samband med arbetet på att ompröva de medborgerliga fri- och rättigheterna inte velat ge den enskilda medel att hävda sin rätt om de blir kränkta i dessa friheter eller eljest myndigheter eller andra gjort intrång i deras frihetssfär. Rättigheterna blir på detta sätt mera moralbud för statsmakter och myndigheter att följa i verksamheten än något varpå medborgarna kan grunda anspråk. Anledningen till denna utveckling är rädslan för att låta domstolar få något inflytande som kan uppfattas som konkurrerande med den politiska makten.

Referat från årsmötesföredraget

Årsmötesföredraget hölls detta år av docent **Gunilla Edelstam** över ämnet:

En svensk handlingsplan för mänskliga rättigheter – Vad innehåller den?

Gunilla Edelstam utgick ifrån diskussionerna kring antagandet av en ny nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna i Sverige, se www.manskligarattigheter.gov.se eller Regeringens skrivelse 2001/02:83. Hon påpekade att vi gärna diskuterar frågan om mänskliga rättigheter i länder långt borta - men hur är det i Sverige?

De grundläggande fri- och rättigheterna beskrivs i RF 2 kap. och behandlar förhållandet mellan statsmakterna och enskilda och gränserna för statens maktutövning.

Staten har dels *negativa förpliktelser*, dvs staten får inte gå för långt in på enskildas friheter, dels *positiva förpliktelser*, dvs. staten måste skydda enskilda.

De mänskliga rättigheterna regleras i

- Regeringsformen
- Europakonventionen
- FN-stadgan

Vad är då mänskliga rättigheter? Bl.a.

- Rätten till liv
- Frihet från tortyr
- Opinionsfrihet, yttrandefrihet etc.
- Familjelivet, integritet

Mänskliga rättigheter beskrivs olika i olika regelverk. Sålunda är t.ex. föräldrarnas rätt att uppfostra sina barn, inskrivet i Europakonventionen men inte i den svenska grundlagen. Sociala rättigheter, såsom fri sjukvård, finns inskriven i FN-stadgan men inte i Europakonventionen o.s.v.

Sverige har blivit fällt många gånger i Europadomstolen för att inte uppfylla kraven på en rättvis rättegång. Ett grundläggande problem är att i Sverige har förvaltningsmyndigheter beslutsrätt i ärenden, som egentligen borde beslutas i en domstolsprövning.

Sverige brister även i säkrandet av äganderätten och näringsfriheten. I stället har regeringen prioriterat jämställdhet, diskriminering, funktionshinder, ombudsmän etc.

Äganderätten finns visserligen inskriven i RF vad gäller mark, men i Europakonventionen ingår även näringsfrihet och de immateriella rättigheterna såsom det industriella rättsskyddet. Allt detta borde vara stora frågor i Sverige. Sverige har genom åren haft duktiga entreprenörer som byggt upp stora företag såsom ASEA, Ericsson och IKEA, för att nämna några. Många innovationer har på senare år inte kunnat utvecklas kommersiellt i landet utan har i stället köpts upp och vidareutvecklats i andra länder.

Skatterna är i många fall rent konfiskatoriska. Särskilt gäller detta fastighets-skatten som gör att många inte kan bo kvar i sitt eget hus.

Föredraget följdes av en livlig diskussion och många av deltagarna kunde vittna om egna erfarenheter av svårigheter för fastighetsägare och företagare.

Nedtecknat av Anita Enflo

Det industriella rättsskyddet måste stärkas

Världskonferensen om mänskliga rättigheter som ägde rum i Wien 1993 borde utgöra en milstolpe i arbetet angående upprättandet av skydd för de mänskliga rättigheterna i Sverige. Den deklaration och handlingsplan som antogs av konferensen gav tydliga anvisningar för regeringarna i det fortsatta arbetet. Direktiv som inte får misstolkas.

Bland världskonferensens rekommendationer finns en uppmaning till alla stater se

till att de olika konventioner som finns för mänskliga rättigheter verkligen följs upp av regeringarna i respektive land. Uppmaningen innebär att staterna rekommenderas att upprätta nationella handlingsplaner i syfte att identifiera åtgärder för att förbättra främjandet och skyddet för de mänskliga rättigheterna.

När den svenska regeringen presenterat den första nationella handlingsplanen för ett bättre främjande av de mänskliga rättigheterna, visar det sig att de fundamentala rättigheter som fortfarande inte uppfylls i landet, inte ens finns upptagna för att åtgärdas i regeringens handlingsplan. Det framgår tydligt av den första skriften: *En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna* (Regeringens skrivelse 2001/02:83, Riksdagens tryckeriexpedition).

Regeringen överlämnade denna plan till riksdagen genom Göran Persson och Britta Lejon redan den 24 januari 2002. Men fortfarande har jag inte sett några kommentarer i pressen om innehållet till denna treåriga nationella handlingsplan. En nationell handlingsplan där regeringen säger sig lägga grunden för ett mer samlat synsätt på de mänskliga rättigheterna i Sverige borde väcka större uppmärksamhet i media.

Eftersom bilaga 4 i regeringens handlingsplan också nämner alla de konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige ratificerat borde självfallet också planen inkludera de uppenbara brister som finns i vårt land och där arbetet med att införliva de viktigaste konventionsbestämmelserna fortfarande är långt ifrån fullbordat.

Själv tänker jag då genast på Den Europeiska Konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (i det följande Europakonventionen) som utarbetades inom Europarådets ram och undertecknades den

4 november 1950 och trädde i kraft den 3 september 1953.

Det dröjde alltför länge innan Europakonventionen införlivades i den svenska lagstiftningen. Det skedde först i samband med Sveriges inträde i den europeiska unionen (EU). Och till vissa delar följs fortfarande inte i Europakonventionen i Sverige.

Det gäller framför allt frågan om äganderätten som finns reglerad i ett tilläggsprotokoll från den 20 mars 1952 och som Sverige godkände den 17 april 1953. Redan i artikel 1 framgår på ett tydligt sätt att envar fysisk eller juridisk persons rätt till egendom skall lämnas okränkta (fr. *a droit au respect de ses biens*) och att ingen må berövas sin egendom.

I Regeringens handlingsplan nämns ingenting om hur äganderätten kan stärkas i landet, vilket måste betraktas som märkligt med tanke på vad entreprenörer och företagare råkade ut för under den svenska bankkrisen 1987 – 1993. Det kan knappast ha undgått Regeringen vad som då hände under krisen, när 60.000 företagare blev av med sin egendom, och plundrade in på bara kroppen, av både krisbankerna och staten.

Det är väl heller inte okänt för politikerna att ”*uppenbarhetsrekvisitet*” som finns inskrivet i den svenska lagstiftningen gör livet surt för många företagare, eftersom staten måste ha handlat *uppenbart* felaktigt för att det skall gå att få några rättelser i domstol när staten begår fel mot den enskilde näringsidkaren.

Jag känner inte till något annat större kulturland som har ett sådant rekvisit i sin lagstiftning och lagstiftningen tillämpas på samma undermåliga sätt som i Sverige. Denna hemmagjorda regel strider ju på ett så *uppenbart* sätt mot Europakonventionens grundläggande bestämmelser.

Viktiga frågor om den materiella äganderätten brukar alltid hamna utanför diskussionerna i det socialdemokratiska partiet. Det märks också i den svenska handlingsplanen som inte med ett ord tar upp dessa viktiga frågor i sin skrift.

Inte heller talar skrivelsen i klartext om vilken gräns som finns för statens maktutövning mot enskilda. Och hur justitiedepartementet tänker göra för att "rätten till en rättvis rättegång" enligt Europakonventionens bestämmelser skall kunna uppfyllas, när domstolarna inte längre hinner med att uppfylla sina skyldigheter, och målen samlas på hög i allt större travar våra domstolar.

Mitt huvudargument mot planen är att den i huvudsak fokuserar på sociala rättigheter, i stället för att ta upp de fortfarande inte uppfyllda juridiska skyldigheter som staten har mot den enskilde. För att den nationella handlingsplanen skall bli trovärdig, måste det industriella rättsskyddet stärkas, och regeringen se till att börja värna om äganderätten i Sverige.

Mats Lönnerblad

En svensk författningsdomstol?

Medborgarrättsrörelsen välkomnar att frågan om en svensk författningsdomstol nu förts upp på den politiska agendan i.o.m. direktiven till den pågående grundlagsutredningen, se www.grundlagsutredningen.se. Av de offentliga möten som hållits synes det som om det skulle kunna finnas en bred förankring bakom ett införande av en sådan. Frågan är kanske främst när och hur.

Medborgarrättsrörelsen har länge påtalat vikten av en författningsdomstol. Frågan togs återigen upp på årsmötet och önskemål framfördes om att klargöra MRRs syn

på hur en författningsdomstol skulle vara utformad.

Det är givet, att en författningsdomstol inte kan döma efter annat än efter gällande författning. Ifall gällande författning är behäftad med fel eller oklarheter, så kan inte en författningsdomstol komma tillrätta med detta. Den svenska författningen har många svagheter, vilket inte minst Medborgarrättsrörelsen påpekat allt sedan dess tillkomst 1974. De facto bildades ju Medborgarrättsrörelsen just av den anledningen. Skall vi då avvakta med en författningsdomstol till dess att grundlagen ändrats, vilket ju inte kommer att kunna ske förrän tidigast efter två valperioder, d.v.s. efter valet 2010, eller skall vi verka för att införa en sådan redan nu och acceptera en sådan med alla dess brister?

Hur skulle då en svensk författningsdomstol se ut? Vilka mandat skulle den ha? Skulle det endast vara fråga om till intet förpliktigande tomma ord eller skulle det finnas en reell möjlighet att komma tillrätta med många av de missförhållanden som genom åren påtalats i det svenska rättssystemet.

Skall en författningsdomstol endast hantera lagstiftningsfrågor eller skall den också ges mandat att pröva rättstillämpningsfrågor? Hur skall den tillsättas? Hur förhåller sig en svensk författningsdomstol till lagrådet, rättsprövningsinstitutet, JO- och JK-ämbetena, Europarätten etc. Vad kan ersättas och vad kan samordnas? Skall även Europakonventionen för mänskliga rättigheter inkluderas. I dag inkluderar grundlagen enbart regeringsformen, tryckfrihetsförordningen, yttrandefrihetsgrundlagen och successionsordningen.

MRRs förslag

I skriften "En ny grundlag. Ett förslag", utgiven av Timbro i serien Medborgarnas offentliga utredningar, MOU 1988:1, har författarna Ulf Brunfelter, Gunnar Hökmark, Mats Svegfors, Patrik Engellau,

Gustaf Petrén och Carl-Johan Westholm utvecklat sin syn på en författningsdomstol och denna syn har också varit grunden för MRRs. Frågan om en författningsdomstol är stark kopplad till frågan om hur grundlagen ser ut.

I sitt förslag påpekar författarna vikten av att respekten för konstitutionen och medborgerliga rättigheter upprätthålls i den politiska beslutsprocessen. En självklarhet kanske, som till synes knappast ens skulle behöva betonas, men tyvärr verkar det vara allmänt känt och även accepterat att den svenska konstitutionen är svag och inte behöver följas av domstolar eller politiker. Det s.k. uppenbarhetsrekvisitet underbygger en sådan syn (RF 11.14)

Mandat

Enligt MOU 1988:1 skulle en författningsdomstol döma såväl vad gäller lagstiftning som tillämpning. Man påpekar dock att arbetsbelastningen kan variera och många klagomål kan vara ogrundade. Detta framgår av MOU 14.4:

”Yrkar part i rättegång hos domstol eller i ärende hos förvaltningsmyndighet att prövning skall ske om hans grundläggande medborgerliga fri- och rättigheter blivit kränkt, skall frågan hänskjutas till författningsdomstolen om påståendet inte är uppenbart ogrundat.

Uppkommer hos regeringen, domstol eller förvaltningsmyndighet i mål eller ärende fråga om föreskrift i grundlag blivit åsidosatt och har frågan betydelse för utgången, skall den hänskjutas till författningsdomstolen för avgörande”

För att sålla bort sådana ärenden föreslås en prövningsavdelning bestående av ordförande eller vice ordförande samt två andra ledamöter, som skulle utses genom lottning.

Tillsättning och sammansättning

Enligt MOU 1988:1 skulle en författningsdomstol bestå av 9 ledamöter, med en mandattid på 12 år med successivt 3 nya

ledamöter per statsministermandatperiod. Av ledamöterna skulle krävas domar-kompetens och de skulle nomineras av konstitutionsutskottet (minst 6 kandidater för de tre platserna) och väljas av folket i direkta val.

Jämförelser med andra system

I nu gällande lagstiftning finns i stället för författningsdomstol ett lagråd (RF 10.18), som kan pröva grundlagsenligheten vid lagstiftning, men ett yttrande från lagrådet behöver inte alltid inhämtas, ej heller följas. Lagrådet befattar sig dock inte med rättstillämpningen. I stället tillkom rättsprövningslagen (SFS 1988:205) sedan Sverige fällt i Europadomstolen för att möjligheterna att erbjuda domstolsprövning av förvaltningsbesked inte var tillräckliga med avseende på Europakonventionen. Denna lag är dock starkt begränsad.

Generellt gäller i Sverige att den styrande politiska majoriteten har starkt inflytande på tillsättningen av kontrollfunktionerna, som ofta utgörs av höga domare. Nämnas kan att i Tyskland kan även andra kompetenta jurister än domare, t.ex. universitetsprofessorer, utnämnas. Kunde man möjligen tänka sig ett sådant förfarande även i Sverige, bl.a. för att undvika en kollegialitet mellan domarskrået samt för att stimulera debatten om författningsfrågor på Universitetet? Jag lämnar ordet fritt att komma med kommentarer och förslag.

Anita Enflo

Om TV-master och antenner

Master och antenner för GSM-mobiler och 3G-sändare täcker snart sagt hela Sveriges yta, där människor finns, som kan tänkas använda mobiltelefoner. Det innebär att praktiskt taget all den för levande varelser livsnödvändiga luften innehåller

elektromagnetisk strålning för mobilernas funktion. Strålskyddsinstitutets gränsvärden för nämnda strålning är politiskt beslutade värden och har inget med strålskydd att göra.

Ansvariga för strålningen har på grund av ekonomiska intressen undvikit att undersöka strålningens negativa effekter, t.ex. på människor eller t.ex. värmeeffekten från det enorma antalet master och antenner, som strålar mikrovågor, dvs värmevågor. Detta senare är klimatforskarnas huvudvärk.

Många människor skadas av strålningen, särskilt nattetid. Man kan inte sova i sitt hem. Måste man finna sig i att ens hem genomstrålas, så att man inte kan vistas där?

Jag anser att detta är en för människan och för hela jorden katastrofal användning av tekniken.

FNs omfattande och oroande Reflexundersökning, som redovisades våren 2004 har inte fått tillräcklig publicitet på grund av motstånd från ekonomiska intressen, som inte själva tagit sitt ansvar att undersöka de allvarliga negativa effekterna, som mobiltelefonin och strålningen med ökande frekvens i hela lufthavet medför.

Stina Hultgren

Att känna ansvar och sätta gränser

En grundläggande tanke för Medborgarrättsrörelsen är att den enskilda individen är kapabel att känna ansvar och visa respekt för sitt liv och andras. För att ett samhälle skall fungera bör det finnas klara och väldefinierade spelregler, som omfattas av merparten av medborgarna. Men det måste också finnas utrymme för dem, som vill tänka annorlunda, pröva gränserna och

åstadkomma förändringar. I ett fritt samhälle måste det finnas utrymme för fri kritik. Men om alla slåss mot alla har vi ett samhälle, som nog de flesta tycker är ganska så otrevligt att leva i och där den enskildes rätt inte kan tryggas. Krafter drivna av hat, hot och hämnd är föga konstruktiva.

Medborgarrättsrörelsen arbetar för klara och entydiga spelregler i samhället. Spelregler, som skall ge medborgarna frihet att i så stor utsträckning som möjligt få utforma sitt eget liv utan att därför menligt påverka andras liv. Den, som begått ett brott, skall dömas i proportion till brottets allvar och den oskyldige skall gå fri. Statens främsta uppgift skall vara att skydda sina medborgare, men vem tar hand om brottsoffren och vilket skydd kan vittnen förvänta i dagens samhälle?

Medborgarrättsrörelsen är partipolitiskt obundet. Spelreglerna skall vara lika för alla oberoende av politisk eller religiös tillhörighet. Riktlinjerna för spelreglerna säkras i en grundlag, som bör ligga fast under lång tid och vara oberoende av tillfälliga politiska förändringar och omfattas av merparten av befolkningen.

Makt berusar och bedårar. Makt korrumpar. All makt, såväl god som ond bör kontrolleras. En klar och entydig lagstiftning vilande på rättsstatens grund är den bästa garanten för den enskildes frihet och trygghet. En lagstiftning, som omfattas av merparten av medborgarna. Och en frihet under ansvar.

Anita Enflo

Författare till insända debattinlägg svarar för innehållet, vilket inte nödvändigtvis behöver stämma överens med MRRs åsikter